

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 208/2022-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou AK H. P., spol. s r. o., Radvanská 1, Bratislava, IČO 50 085 573, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Rastislav Palovič, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tost 51/2021 zo 14. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s princípom prezumpcie nevinny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Tost 51/2021 zo 14. novembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) č. k. 5 Tp 4/2020 z 26. augusta 2021 bolo rozhodnuté o tom, že lehota väzby sťažovateľa sa bude posudzovať podľa § 76 ods. 9 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Najvyšší súd napadnutým uznesením zamietol sťažovateľom podanú sťažnosť proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu č. k. 5 Tp 4/2020 z 26. augusta 2021.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti rozporuje právny záver najvyššieho súdu vyslovený v jeho napadnutom uznesení o tom, že *„obvinený si bol plne vedomý, že spáchal trestnú činnosť a práve z uvedeného dôvodu uskutočňoval opatrenia, aby k jej odhaleniu a jeho následnému usvedčeniu nedošlo, pričom tieto realizoval ešte pred tým ako bolo začaté trestné stíhanie.“*. Podľa sťažovateľa *„Napriek tomu, že v dovtedajšej argumentácii napadnutého rozhodnutia ma Najvyšší súd SR striktno označoval ako dôvodne podozrivého z trestnej činnosti, čo samozrejme nie je porušením zásady prezumpcie neviny, ale základnou materiálnou podmienkou väzby, v citovanej vete ma už de facto označil za páchatela, ktorý si bol plne vedomý, že spáchal trestnú činnosť.“*. Podľa právneho názoru sťažovateľa prezumpciu neviny síce neporušujú také výroky, ktoré vyjadrujú len stav podozrenia zo spáchania trestného činu, avšak v namietanom prípade o také výroky nešlo, ale na podklade týchto výrokov bol vyslovený záver o tom, že je vinný zo spáchania trestných činov, ktoré sú mu kladené za vinu a pre ktoré je trestne stíhaný. Týmto postupom najvyššieho súdu došlo podľa sťažovateľa k zásadnému porušeniu zásady prezumpcie neviny a toto porušenie *«malo priamy vplyv na rozhodnutie o väzbe, ktorým bolo rozhodnuté, že lehota mojej väzby sa posudzuje podľa § 76 ods. 9 Tr.por., v znení účinnom od 15.8.2021, keďže k nemu došlo v rámci vyrovnania sa s mojou argumentáciou, ohľadom skutočnosti, že okolnosti ktorými súd (v danom prípade Špecializovaný trestný súd) odôvodňuje napadnuté rozhodnutie, sa udiali pred samotným trestným konaním, resp. v čase, keď som o prebiehajúcim konaní „vo veci“ v zmysle § 199 ods. 1 Tr. por., nemal a nemohol mať žiadnu vedomosť, a teda nebol predložený dôkaz, že by som sa akýmkoľvek spôsobom snažil ovplyvňovať priebeh už prebiehajúceho trestného konania, a teda namietané porušenie zásady prezumpcie neviny bolo súčasťou časti rozhodnutia, v ktorej sa porušovateľ zaoberal obranou a argumentáciou sťažovateľa, v procesnom postavení obvineného, v konaní podľa § 567r ods. 2 Tr.por.»*.

4. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo na prezumpciu neviny [REDAKOVANÉ] podľa čl. 17 Ústavy... v spojitosti s čl. 5 a čl. 6 ods. 2 Dohovoru... Uznesením Najvyššieho súdu SR zo 14.9.2021, sp. zn. 5 Tost 51/2021, porušené bolo.

II. Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14.9.2021, sp. zn. 5 Tost 51/2021 sa zrušuje.“

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je

podaný oneskorene, g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.1. Všeobecné právne východiská:

6. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou. V označených ustanoveniach ústavy sú obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

7. Vzhľadom na aplikovateľnosť judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pokiaľ ide o obsah základného práva na osobnú slobodu, ústavný súd pripomína, že súdy majú povinnosť preskúmať dôvody väzby obvineného v priebehu konania a prepustiť ho na slobodu, ak okolnosti ďalej neodôvodňujú pokračovanie pozbavenia jeho osobnej slobody. Posúdenie dôvodnosti trvania väzby nemôže byť abstraktné, ale musí zohľadňovať konkrétne okolnosti každého prípadu (McKay proti Veľkej Británii, rozsudok z 3. 10. 2006, bod 45; Kudla proti Poľsku, rozsudok z 26. 10. 2000, bod 110). Právo obvineného podať žiadosť o preskúmanie zákonnosti jeho väzby zaručuje čl. 5 ods. 4 dohovoru (Rakevich proti Rusku, rozsudok z 28. 10. 2003, bod 43). Prieskumné súdne konanie musí byť v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jedinca proti svojvôli (Koendjbiarie proti Holandsku, rozsudok z 25. 10. 1990, bod 27). Argumenty súdu za väzbu a proti nej nemôžu byť všeobecné a abstraktné, ale musia sa opierať o konkrétne skutočnosti týkajúce sa danej osoby a veci (Boicenco proti Moldavsku, rozsudok z 11. 6. 2006, bod 142).

8. Účelom zásady prezumpcie nevinoty je chrániť každého, kto bol obvinený z trestného činu, pred vyslovením výroku o vine bez toho, aby bola jeho vina preukázaná v súlade so zákonom (Nölkenbockhoff proti Nemecku, rozsudok z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, bod 33). Jej hlavným účelom je chrániť obvineného pred akýmkoľvek súdnym rozhodnutím alebo inými výrokmi príslušných úradných osôb („*State officials*“), ktoré sa rovnajú vysloveniu jeho viny bez toho, aby bola táto predtým preukázaná v súlade so zákonom (Rushiti proti Rakúsku, rozsudok z 21. 3. 2000, č. 28389/95, bod 31). Z prezumpcie nevinoty tiež vyplýva, že žiadny štátny orgán (vrátane jeho ústavných činiteľov) nie je oprávnený vysloviť vinu či rozhodnúť o vine osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ešte pred tým, ako ju vyslovil príslušný súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom (PL. ÚS 12/98).

9. Prezumpcia nevinoty je jedným zo základov spravodlivého trestného konania. K jej porušeniu dôjde, ak výroky príslušnej úradnej osoby, ktoré sa týkajú osoby obvinenej z trestného činu, odrážajú alebo vyjadrujú názor, že je vinná, a to ešte pred tým, ako bola jej vina preukázaná v súlade so zákonom. Postačuje, dokonca aj pri absencii formálneho konštatovania, tiež

argumentácia nasvedčujúca tomu, že úradná osoba považuje obvineného za vinného (Daktaras proti Litve, bod 41, obdobne *Allenet de Ribemont* proti Francúzsku, bod 35). Je potrebné robiť rozdiel medzi výrokmi, ktoré odrážajú alebo vyjadrujú názor, že dotknutá osoba je vinná, a výrokmi, ktoré iba vyjadrujú stav podozrenia („*a state of suspicion*“). Prvé porušujú prezumpciu nevinoty, zatiaľ čo druhé boli považované za prijateľné alebo nezávadné v rôznych situáciách posudzovaných EŠLP (Lutz proti Nemecku, rozsudok z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, bod 62; Englert proti Nemecku, rozsudok z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, bod 39; Nölkenbockhoff proti Nemecku, bod 39 a Leutscher proti Holandsku, rozsudok z 26. 3. 1996, č. 52/1994/499/581, bod 31).

10. Skutočnosť, či namietané výroky úradnej osoby porušujú prezumpciu nevinoty, má byť posudzovaná v kontexte osobitných okolností, za akých boli tieto výroky urobené (Daktaras proti Litve, bod 43; Adolf proti Rakúsku, rozsudok EŠLP z 26. 3. 1982, séria A, č. 49, body 36 – 41). Dôležitý je skutočný význam vyhlásení, nie ich doslovné znenie (Lavents proti Litve, rozsudok z 28. 11. 2002, bod 126).

11. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd.

12. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby a jej ďalšie trvanie. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní. Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštanície, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

13. Ústavný súd preto nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z ústavného hľadiska možno pokladať za akceptovateľné a udržateľné. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli vyprovokovať také prípadné rozhodnutia a postupy všeobecných súdov v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by v určitom štádiu trestného konania predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd. Z týchto hľadísk ústavný súd vychádzal aj v prejednávanom prípade.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu

verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

III.2. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu:

15. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí koncentroval svoju argumentáciu do troch rovín. V prvej rovine najvyšší súd posudzoval návrh prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“), ktorým navrhol väzbu sťažovateľa posudzovať podľa § 567r ods. 2 Trestného poriadku v spojení s § 76 ods. 9 Trestného poriadku v znení zákona č. 308/2021 Z. z. účinného od 15. augusta 2021. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na to, že 15. augusta 2021 nadobudol účinnosť zákon č. 308/2021 Z. z., ktorým boli novelizované ustanovenia Trestného poriadku upravujúce inštitút väzby, a to s dôrazom na kolúzny dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. V prechodnom ustanovení § 567r ods. 1 Trestného poriadku je uvedené, že vo väzobných veciach existujúcich ku dňu účinnosti novely Trestného poriadku v prípade dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa väzba v zásade posudzuje podľa § 76 ods. 8 Trestného poriadku v znení účinnom od 15. augusta 2021 (trvanie kolúznej väzby je obmedzené najviac na dobu piatich mesiacov) s výnimkou upravenou v odseku 2, podľa ktorej súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie rozhodne bez meškania najneskôr do 14. septembra 2021, že sa lehota kolúznej väzby posudzuje podľa § 76 ods. 9 Trestného poriadku v znení účinnom od 15. augusta 2021 (trvanie väzby nie je obmedzené lehotou piatich mesiacov), ak obvinený pôsobil na svedkov, spoluobvinených alebo znalcov alebo inak maril objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo ak sa proti obvinenému vedie trestné stíhanie pre taxatívne stanovený okruh trestných činov. Najvyšší súd zistil, že špecializovaný trestný súd vo svojom uznesení č. k. 5 Tp 4/2020 z 26. augusta 2021 interpretoval platnú a účinnú zákonnú úpravu ústavne udržateľne, keď návrh prokurátora vyhodnotil nielen ako podaný riadne a včas, ale predovšetkým aj ako dôvodný, pričom poukázal na dôvody uvedené v predmetnom uznesení špecializovaného trestného súdu.

16. V ďalšom sa najvyšší súd v napadnutom uznesení zaoberal otázkou dôvodnosti kolúznej väzby sťažovateľa a v tomto ohľade sa opätovne stotožnil s dôvodmi vyplývajúcimi z uznesenia špecializovaného trestného súdu č. k. 5 Tp 4/2020 z 26. augusta 2021. Zároveň poukázal aj na závery vyslovené vo viacerých vlastných rozhodnutiach (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 1 Tost 12/2021 z 8. mája 2021 a č. k. 4 Tost 26/2021 z 9. júna 2021 zaoberajúce sa podrobne kolúznymi aktivitami sťažovateľa), ktorými odôvodnil aj z vecnej stránky dôvodnosť ďalšieho trvania kolúznej väzby sťažovateľa vrátane potvrdenia dôvodnosti návrhu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry na posudzovanie lehoty väzby sťažovateľa podľa § 76 ods. 9 Trestného poriadku. Na zvýraznenie správnosti uznesenia špecializovaného trestného súdu č. k. 5 Tp 4/2020 z 26. augusta 2021 doplnil aj ďalšie úvahy, v zmysle ktorých „*Podpis antedatovanej zmluvy o pôžičke uzatvorenej s [REDAKOVANÉ], slúžiacej na legalizáciou korupčnej platby, nadväzovanie kontaktov so spoluobvinenými, zistený zásah do počítača vo forme odstránenia pevného disku, sú... tými konkrétnymi skutočnosťami, ktoré bezpochyby zakladajú dôvody tzv. kolúznej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por., nakoľko z ich obsahu je evidentné, že obvinený uskutočnil konkrétne kroky smerujúce k mareniu objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie a tým pádom*

odôvodňujú aplikáciu ustanovenia § 76 ods. 9 Tr. por. (kedy sa lehota väzby neriadi špeciálnou úpravou uvedenou v odseku 8 zmiňovaného ustanovenia).“. Medzi ďalšie kolúzne aktivity sťažovateľa podporujúce ďalšie trvanie jeho kolúznej väzby vrátane posudzovania lehoty jej trvania podľa § 76 ods. 9 Trestného poriadku zaradil najvyšší súd aj „stretnutie obvineného s [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] dňa 17. apríla 2020“, pričom v tomto kontexte poukázal na odôvodnenie svojho uznesenia z 18. mája 2021, v ktorom jasne vysvetlil úvahy, na základe ktorých dospel k záveru, že dôvod kolúznej väzby možno bez väčších pochyb podprieť aj o túto konkrétnu skutočnosť. Na zvýraznenie správnosti svojich záverov aj ako príklad citoval zo svojho uznesenia z 18. mája 2021, keď uviedol, že «Preto sa javí pomerne jednoznačným záver o tom, že takéto údajné konanie obvineného vykazuje známky zametania stôp“ o tom, kto a kedy obvineného v rozhodnom čase navštevoval (o čom vypovedajú jednotliví svedkovia tak ako je uvádzané v predložennom spise) a možno spoľahlivo konštatovať, že ide o skutočnosť predstavujúcu dokonané kolúzne konanie. Na tom nič nemení ani argumentácia obvineného, podľa ktorého „všetci vedeli, kto ho navštevuje“.». ako aj z uznesenia z 9. júna 2021, v ktorom bolo obdobne konštatované, že „Pokiaľ ide o obavu z kolúznych aktivít zo strany obvineného, a teda dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku u obvineného, ich opodstatnenosť je daná nielen charakterom a rozsahom trestnej činnosti... ale v prejednávanej veci sa obvinený mal dopustiť aj konkrétneho kolúzneho správania, pričom od posledného rozhodovania o väzbe k ich zmene v smere ich oslabenia nedošlo...“. V tomto kontexte preto najvyšší súd rozporoval závery špecializovaného trestného súdu, podľa ktorého „stretnutie menovaných osôb samo osebe nepreukazuje, že na ňom došlo ku konaniu predpokladanému ustanovením § 76 ods. 9 Tr. por.“, k čomu najvyšší súd protirečil konštatovaním, že «stretnutie troch v trestnej veci obvineného aktívne zaangažovaných osôb v období po odchode obvineného [REDAKOVANÉ] z funkcie predsedu [REDAKOVANÉ], ktorého predmetom mala byť jednoznačne aj téma nákupu zdravotníckych pomôcok, zohľadniac skutočnosť, že obvinený uskutočnenie takéhoto stretnutia popiera, deklaruje, že bol v Žiline „na nákupoch“ a „k takému stretnutiu nikdy nedošlo“, podľa názoru najvyššieho súdu v dostatočnej miere odôvodňuje podozrenie, že v danom prípade došlo zo strany obvineného ku kolúznemu konaniu smerujúcemu k zmareniu objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie. Najvyšší súd zároveň dodáva, že argumentáciu obvineného, v rámci ktorej uvádza, že v doterajších rozhodnutiach súdov ohľadom väzby obvineného sú identifikované skutočnosti, z ktorých v zmysle rozhodnutí súdov vyplynula obava z kolúzneho konania, avšak nie dokonané kolúzne konanie, spôsobujúce nemožnosť aplikácie § 76 ods. 8 Tr. por., považuje za účelovú a zavádzajúcu.». Na podklade všetkých predostretých úvah najvyšší súd uzavrel, že «v prejednávanej veci je obvinený dôvodne podozrivý, že by si vedomý protiprávnosti svojho konania mal realizovať kroky smerujúce k tomu, aby jeho protiprávne konanie nevyšlo najavo, prípadne, aby bolo znemožnené alebo sťažené jeho preukázanie, a to aj „zametanim stôp“ predtým, ako došlo k začatiu trestného stíhania. Predmetné konanie obvineného, z ktorého je dôvodne podozrivý, iba korešponduje s vysoko sofistickým, premysleným, zakrytým spôsobom páchania trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu.».

17. V poslednom rade vo svojej argumentácii najvyšší súd v napadnutom uznesení reagoval na námietku sťažovateľa spochybňujúcu z materiálnej stránky dôvodnosť jeho kolúznej väzby odôvodnením, že sa mal kolúznych aktivít dopúšťať v čase, keď nevedel a ani vedieť nemohol o trestnom stíhaní svojej osoby v budúcnosti, ktorej protirečil záverom, podľa ktorého „kolúzne aktivity zakladajúce dôvod kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. nemožno vykladať

z hľadiska času ich realizácie reštriktívne, tvrdiac, že dokonaným kolúznym konaním relevantným z hľadiska konštatovania naplnenia dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. môže byť iba konanie obvineného, uskutočnené po začatí trestného stíhania, resp. vznesení obvinenia. Je prirodzené a logicky odôvodnené, že ku konaniu spočívajúcemu v zahladzovaní stôp dochádza spravidla aj pred začatím trestného stíhania, a to práve za účelom, aby nedošlo k odhaleniu trestnej činnosti. Najvyšší súd zastáva názor, že obvinený si bol plne vedomý, že spáchal trestnú činnosť a práve z uvedeného dôvodu uskutočňoval opatrenia, aby k jej odhaleniu a jeho následnému usvedčeniu nedošlo, pričom tieto realizoval ešte predtým ako bolo začaté trestné stíhanie.“.

III.3. Posúdenie veci:

18. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo všeobecnej rovine konštatuje, že najvyšší súd ako súd sťažnostný konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnej zákonnej úpravy, ktorú najvyšší súd ústavne konformne aplikoval v súlade s jej účelom. Predmet ústavného prieskumu v predmetnej veci determinoval sám sťažovateľ, ktorý nenapádal závery najvyššieho súdu týkajúce sa dôvodov kolúznej väzby, ako ich ustálil najvyšší súd spolu s dôvodmi vyplývajúcimi z uznesenia špecializovaného trestného súdu č. k. 5 Tp 4/2020 z 26. augusta 2021, a taktiež nenamietol interpretáciu právnej úpravy vyplývajúcu zo zákona č. 308/2021 Z. z., ktorým boli novelizované ustanovenia Trestného poriadku upravujúce inštitút väzby s dôrazom na kolúzny dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v jeho veci. Sťažovateľ videl ako ústavne nonkonformný záver najvyššieho súdu, podľa ktorého *„si bol plne vedomý, že spáchal trestnú činnosť a práve z uvedeného dôvodu uskutočňoval opatrenia, aby k jej odhaleniu a jeho následnému usvedčeniu nedošlo, pričom tieto realizoval ešte predtým ako bolo začaté trestné stíhanie.“*. Týmto hodnotiacim záverom mal najvyšší súd porušiť princíp prezumpcie neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru v spojení so základným právom na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a právom na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Ústavný súd je toho názoru, že predmetnú formuláciu najvyššieho súdu nemožno hodnotiť izolovane, ale v kontexte jeho predošlých vyjadrení, v ktorých sa v rovine dôvodného podozrenia zaoberá dosiaľ zhromaždenými dôkazmi a tieto vyhodnocuje v rovine toho, či potvrdzujú alebo, naopak, oslabujú dôvodnosť podozrenia zo stíhanej trestnej činnosti a v tomto kontexte podporujú alebo oslabujú dôvodné podozrenie aj z možného kolúzneho správania, ktoré najvyšší súd s odkazom na judikatúru ústavného súdu judikoval len v rovine prognóz. Zhodnotením rozsahu a charakteru stíhanej trestnej činnosti a dosiaľ vykonaného dokazovania dospieva najvyšší súd k záveru o dôvodnosti zotrvania sťažovateľa v kolúznej väzbe podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a jej posudzovaniu v lehotách podľa § 76 ods. 9 Trestného poriadku. Navyše najvyšším súdom zvolená premisa bola reakciou na námietky sťažovateľa, ktorý sa vlastnými úvahami snaží spochybníť závery vyplývajúce z vykonaného dokazovania a hodnotiace úsudky súdov vzťahujúce sa aj na posúdenie dôvodnosti jeho väzby (ako napríklad rozdiel medzi obavou z kolúzneho správania a dokonaným kolúznym správaním, spochybňovanie záverov o zametaní stôp, popieranie stretnutia so zaangažovanými osobami alebo spochybňovanie obsahového významu stretnutia), ako ich vo veci konajúce súdy ustálili pre (i) potrebu posúdenia pretrvávajúcej dôvodnosti vedeného trestného stíhania a (ii) opodstatnenosti podozrenia z kolúzneho správania sťažovateľa v budúcnosti. Teda zhodnotením obsahového významu hodnotiaceho úsudku najvyššieho súdu v kontexte s celým obsahom jeho napadnutého uznesenia (pozri predovšetkým

bod 16) a okolností, za ktorých bol uskutočnený (reakcia na výslovnú námietku sťažovateľa), a s prihliadnutím aj na príslušnú judikatúru ESĽP (pozri bod 10) ústavný súd konštatuje, že tento neporušuje princíp prezumpcie nevinoty podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru v spojení s právom na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a právom na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v takej intenzite, aby bolo možné konštatovať porušenie sťažovateľom označených práv s dôsledkom zrušenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Je potrebné zohľadniť aj ďalšie najvyšším súdom použité formulácie vo vzťahu k podozreniu zo spáchania trestnej činnosti, a to aj v konte danosti väzobných dôvodov (s. 10 ods. 2, s. 14. ods. 3), keď z obsahovej koncepcie napadnutého uznesenia je zrejmé, že prezumpcia nevinoty sťažovateľa bola najvyšším súdom rešpektovaná napriek tomu, že naostatok citovaná formulácia je v tomto smere excesívna, avšak len ojedinele a výlučne formulačne. Dôležitú rolu zohráva aj okolnosť, že napadnutým uznesením najvyšší súd nerozhodoval o vine sťažovateľa, vyjadroval len opodstatnenosť dotknutého dôvodu väzby. V dôsledku už prezentovaných úvah ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (ktoré sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti len rámcovo označuje) v spojení s princípom prezumpcie nevinoty podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu